

græske Kultur. Dermed er altsaa udtalt fra hans Side, ligesaa vel som det er udtalt fra vor, at der er sket et Brud, et Brud mellem den lærde Dannelse og Folkelivet og det, der udgjør dette Folkelivs Rod og Grund. Der er kun den Forskjel mellem de forskjellige Anskuelser her, at, medens vi betragte det som uheldigt, mener det ærede Medlem og de, der staa paa den samme Side som han, at det netop var meget heldigt, fordi vi derved vare komne i Besiddelse af en langt fyldigere Kultur end den, vi kunde vinde paa vor egen Grund, og fordi det var navnlig ved den græske og romerske Oldtid, at vi kom i Besiddelse af den almenmenneskelige Dannelse, den, der lærte os ret ret at kjende Mennesket. Hvis det nu var saa, at en Dannelse, som særlig tog sit Udgangspunkt fra vort eget Folkeliv og dets Rilde, formørkede vort Blik for det Lys, som straalet fra den klassiske Oldtid, hvis det var saa, at den vilde svække vor Deltagelse for det, der angaar Menneskeslægtenes Liv i det Hele og for den menneskelige Danielses Goder, saa vilde jeg sige, at det kunde være meget betænkeligt at søge at føre vor Dannelse tilbage til dette Grundlag igjen; men det er min Overbevisning, at det er saa lidt Tilfældet, at netop denne Grundvold af vort eget nordiske Aandsliv, forvarlig lagt, vil kunne formaa at bære den største Almendannelses Bygning. Det ærede Medlem udtalte saa senere, at han vel erkjendte og indrømmede, at der ogsaa i andre Skoler end den, der gik ud paa den klassiske Dannelse, kunde vindes en god Dannelse; den kunde vindes, sagde han, gennem Almueffolen, gennem Meddelelse til Barnet af den bibelske og af den fædrelandske Historie; men det ærede Medlem veed saa maasse ikke, at Bruddet mellem den lærde Dannelse og den folkelige viser sig ogsaa deri, at, naar man virkelig vil forsøge paa for Alvor at indføre i Almueffolerne en Undervisning, der kan give Barnet en saadan Dannelse, navnlig ved en levende historisk Meddelelse, saa at den virkelig kan bringe Frugt for Barnets Aand og Hjerte, saa støder man paa store Hindringer og megen Modstand fra den lærde Danielses Side, der skal føre Tilhyn med Almueffolen, og hvis

Opgave særlig synes at være, at se at bevare Almueffolen som en lille Udgave af den lærde Skole med Bægten lagt paa Examinere, paa populær Dogmatik, paa Hukommelsesværk og Forstandsvøvelser. Vi have ogsaa idag hørt, at, naar vi skulde tænke os en Almueffole ganske fuldkommen, saa skulde man helst grunde Dannelsen der paa den latinske Undervisning (Ville: Det har jeg ikke sagt). So, det udtalte det ærede Medlem (Ville og flere Medlemmer: Nei, det er en Misforstaaelse). Tidenden skal vise det (Afbrydelse).

Formanden: Maa jeg bede de ærede Medlemmer om ikke at afbryde Taleen.

Førmanden: Jeg siger altsaa, at det ærede Medlem udtalte, at det vilde være et Gode, om der blev meddelt Børnene i Almueffolerne Latin, og han anførte Skotlands Exempel, hvor dette var Tilfældet, og viste sin Frugt derved, at Overgangen fra de lavere til de høiere Samfundsklasser paa Grund af denne Skolelærdom var saa let (Afbrydelse af Ville). Nu vel, saa har det ærede Medlem indrømmet Alt, hvad jeg forlanger (Ville: Nei!). So, for min Betragtning er dette det Afgjørende, at selv om det ogsaa var saaledes — hvad jeg rigtig nok nærer stærk Tvivl om — at latinsk Undervisning lod sig gennemføre i Almueffolen, saa at Børnene derved kunde blive istand til at saa Flyvekræfter til at komme op paa de høiere Samfundstrin, selv om det blev bevist derved, at enkelte Børn bleve istand til denne Flugt, saa vilde dette komme til at gaa ud over den store Del af Børnene, som derved blev negtet Del i den Dannelse i Modersmaalet, som det netop er Almueffolens Hensigt at give. Det er ikke Maalet for Almueffolen at uddanne vore Børn til at krybe op ad Stigen for at naa et høiere Trappetrin i Samfundet, men derimod er det dens Maal at uddanne dem til gode, oplyste og dygtige Mænd og Kvinder i den Stand og den Stilling, hvori de ere. Der har været megen Tale om, hvorvidt et saadant nordisk Grundlag virkelig kan være et Grundlag for den høiere Dannelse eller ikke. Man har idag